

Συναρτήσεις

(Κλήσεις και επιστροφές από συναρτήσεις)

<http://mixstef.github.io/courses/comparch/>

Μ.Στεφανιδάκης

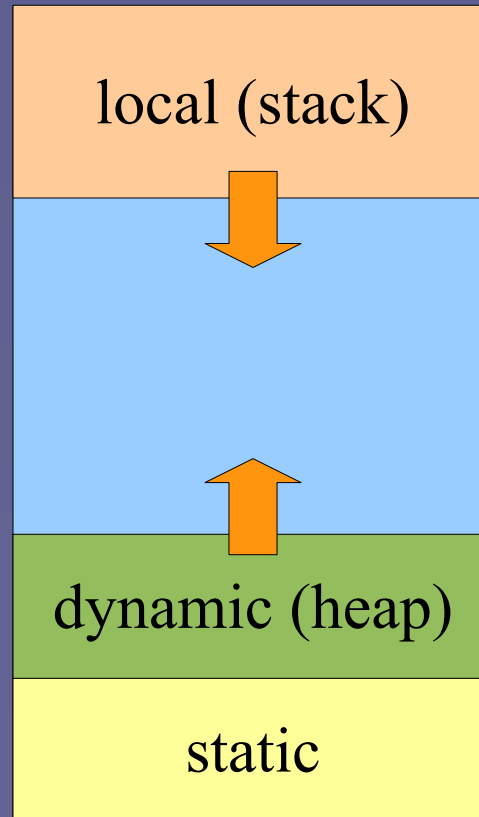

Χώροι διευθύνσεων

- Στις δομημένες γλώσσες προγραμματισμού
- Δεδομένα
 - Στατικές μεταβλητές (static)
 - Τοπικές μεταβλητές (local)
 - Heap (δέσμευση με malloc)
- Κώδικας προγράμματος
 - “text”

Οργάνωση χώρου δεδομένων

υψηλότερη διεύθυνση μνήμης

χαμηλότερη διεύθυνση μνήμης

(Runtime) stack

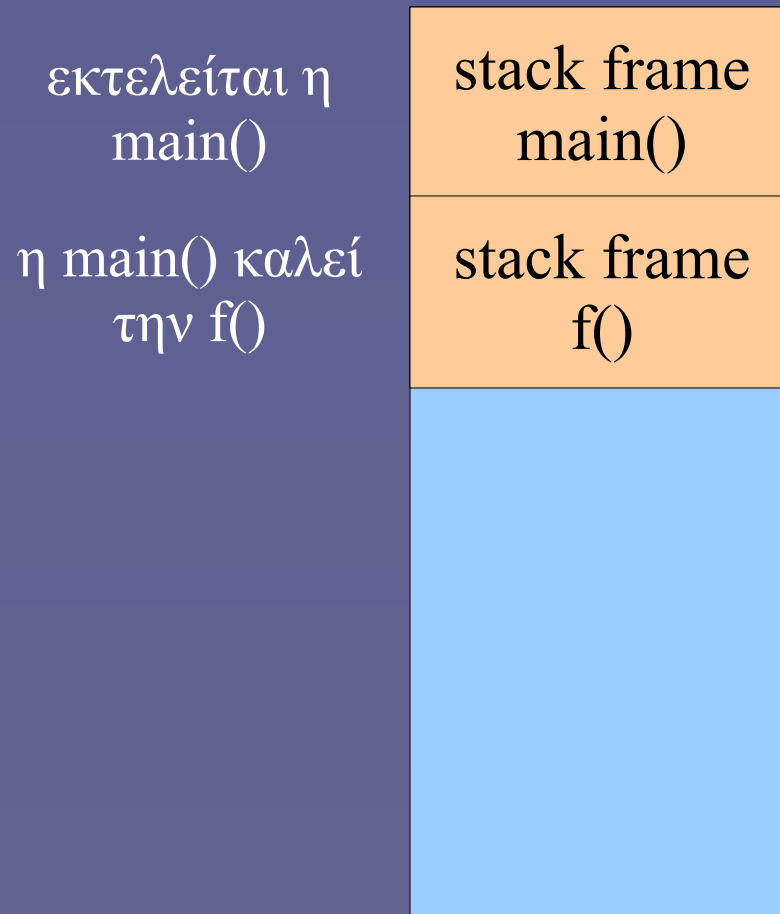
- Ο χώρος για την αποθήκευση
 - Των τοπικών μεταβλητών των συναρτήσεων
 - Της διεύθυνσης επιστροφής
 - Των παραμέτρων κλήσης της συνάρτησης
 - Των επιστρεφόμενων αποτελεσμάτων
- Στις σύγχρονες αρχιτεκτονικές πολλά από τα παραπάνω παραμένουν όσο το δυνατόν στους καταχωρητές
- Περιβάλλον εκτέλεσης μιας κλήσης συνάρτησης
 - **Stack Frame** ή **Activation Record**
 - Κάθε κλήση συνάρτησης δημιουργεί ένα **καινούργιο** stack frame

Stack frames (Activation records)

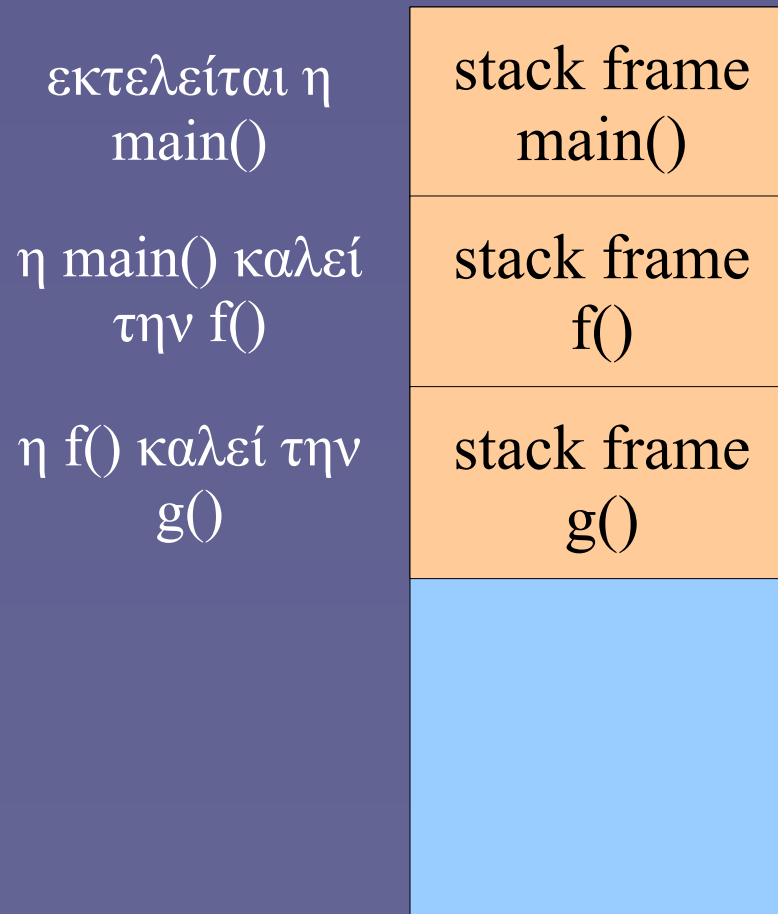
εκτελείται η
main()

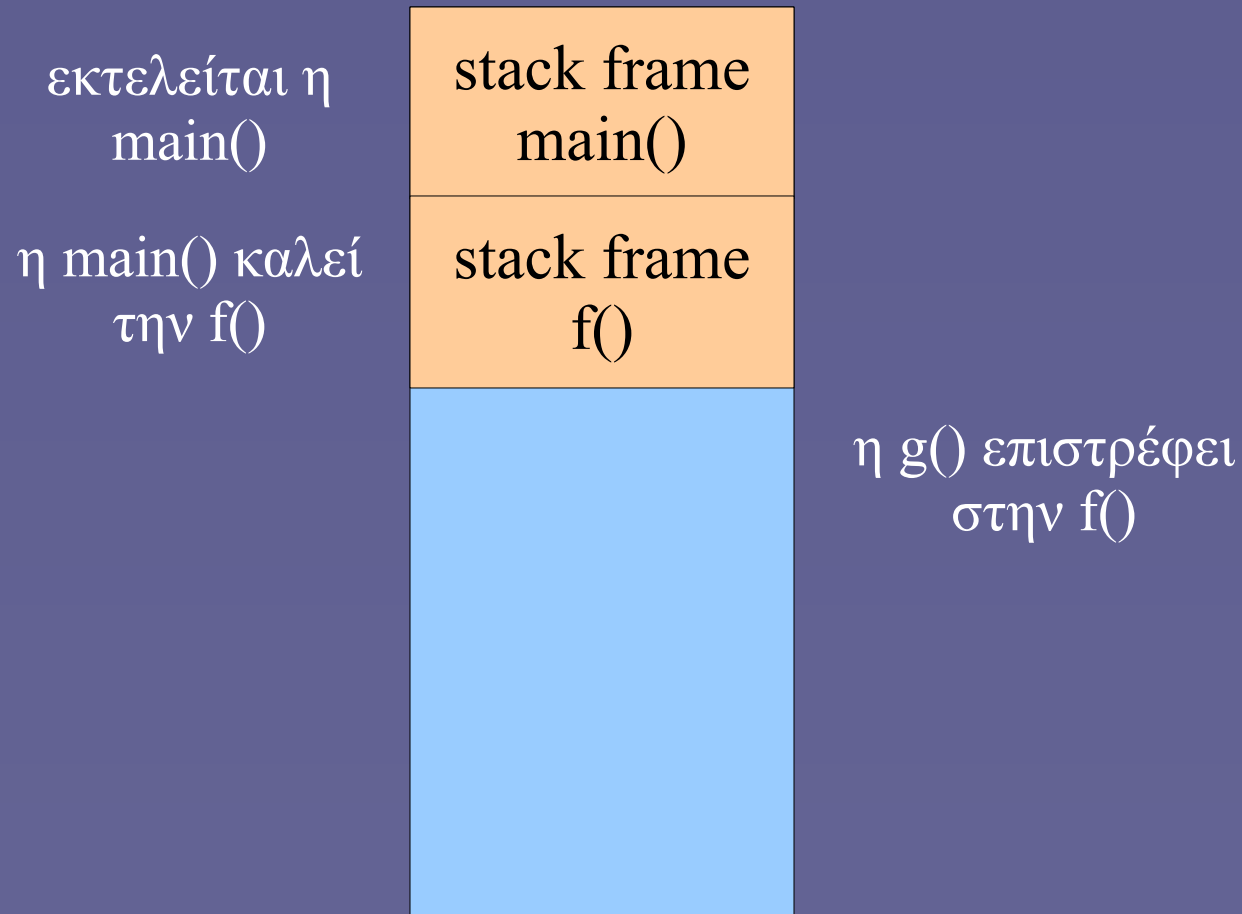
Stack frames (Activation records)

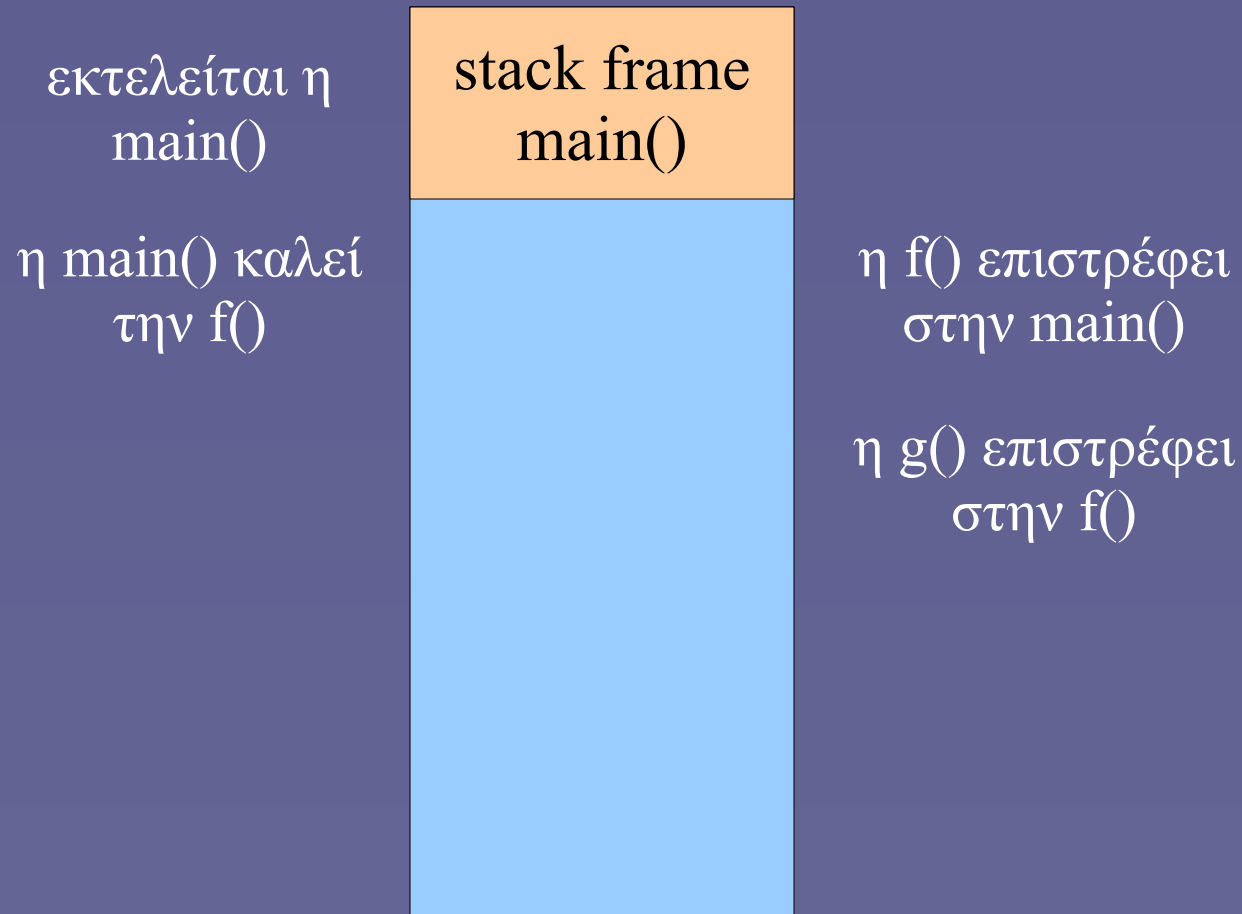
Stack frames (Activation records)

Stack frames (Activation records)

Stack frames (Activation records)

Διαδικασία κλήσης συνάρτησης (1)

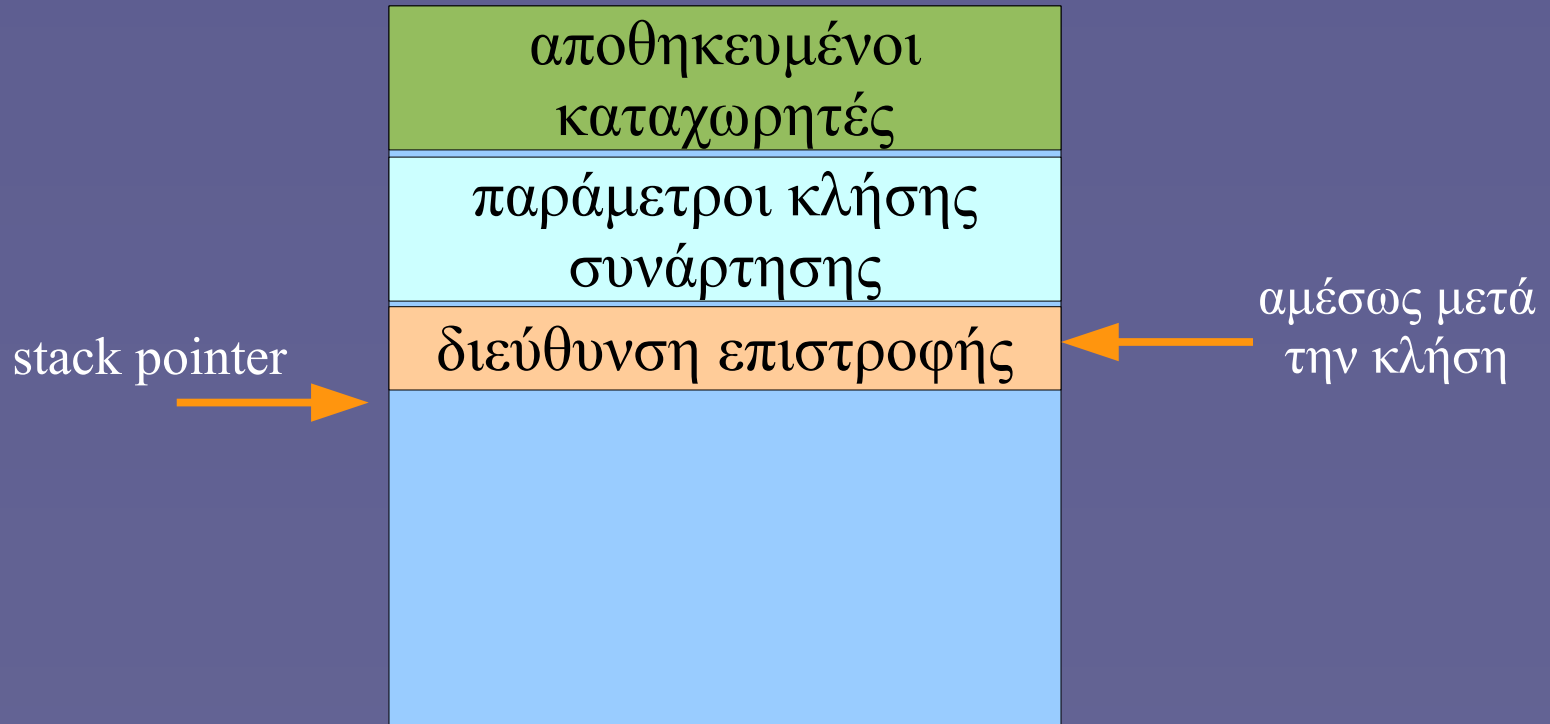
- Η καλούσα συνάρτηση
 - Αποθηκεύει καταχωρητές που πιθανόν να αλλάξει η καλούμενη συνάρτηση
 - Περνάει τις παραμέτρους κλήσης στο stack frame (ή σε καταχωρητές)
 - Χρησιμοποιεί εντολή μηχανής τύπου “call”
 - Διακλάδωση στην καλούμενη συνάρτηση
 - Με ταυτόχρονη αποθήκευση της διεύθυνσης επιστροφής (stack frame ή καταχωρητές)
 - Μετά την επιστροφή: αποκατάσταση καταχωρητών, αποδέσμευση χώρου stack

Διαδικασία κλήσης συνάρτησης (2)

- Η καλούμενη συνάρτηση
 - Δημιουργεί χώρο για τις τοπικές μεταβλητές στο stack
 - Αποθηκεύει καταχωρητές που πιθανόν να αλλάξει
 - Εκτελείται ο κώδικας της συνάρτησης
 - Πριν το τέλος: αποδέσμευση χώρου τοπικών μεταβλητών, αποκατάσταση τιμών καταχωρητών
 - Στο τέλος, χρησιμοποιεί εντολή μηχανής τύπου “return”
 - Διακλάδωση στην αποθηκευμένη διεύθυνση επιστροφής

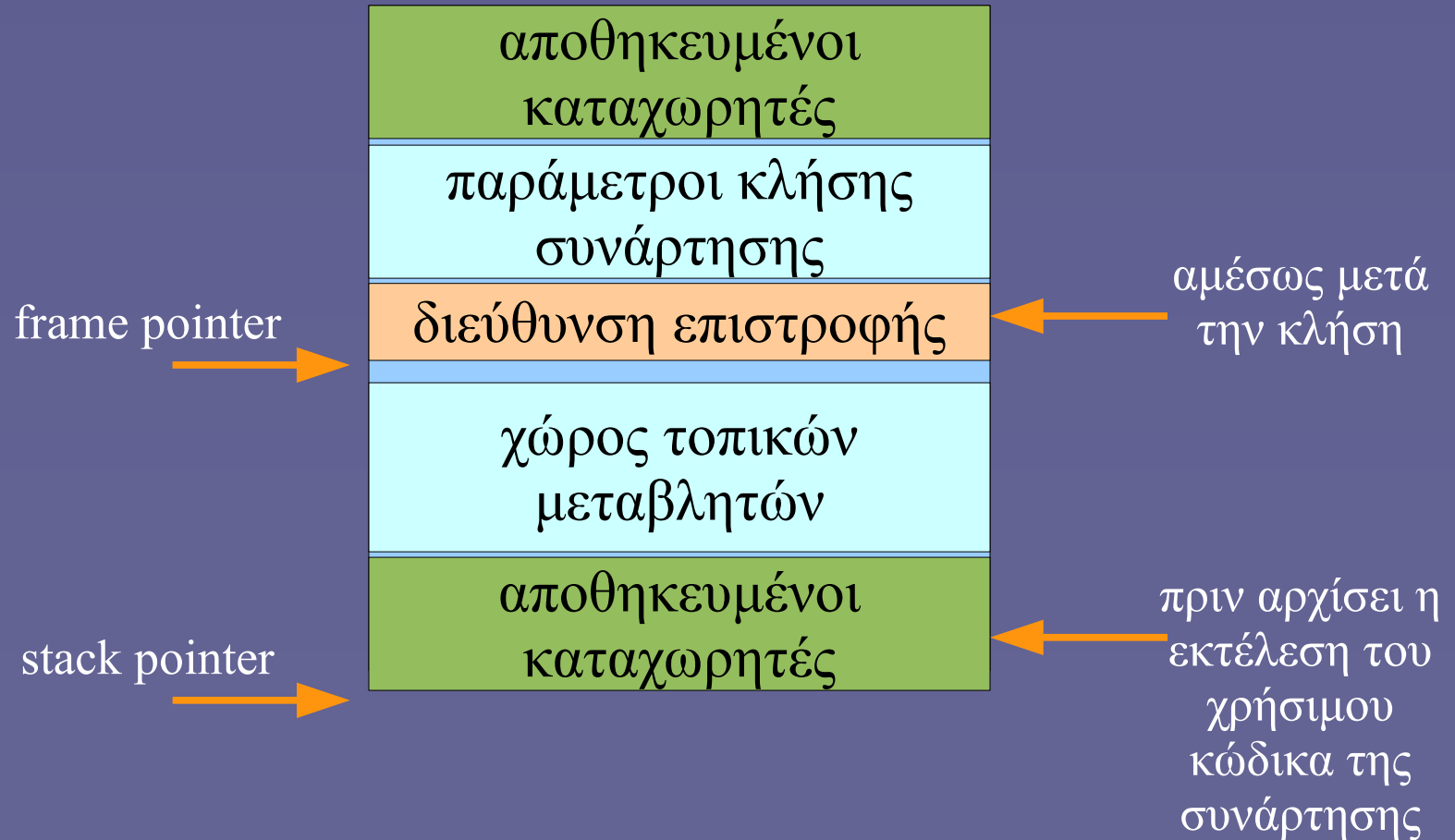
Παράδειγμα stack frame

(η συνάρτηση μόλις έχει κληθεί)

Παράδειγμα stack frame

(κατά την έναρξη εκτέλεσης του χρήσιμου κώδικα της συνάρτησης)

“Calling convention”

- Ο ακριβής τρόπος κλήσης συνάρτησης
 - Ποιες εντολές και ποιοι καταχωρητές χρησιμοποιούνται
 - Η ακολουθία ενεργειών πριν και μετά την κλήση/επιστροφή
 - Πώς είναι η ακριβής μορφή του stack frame
- Εξαρτάται από την αρχιτεκτονική (ISA) και το λειτουργικό σύστημα

Συναρτήσεις και RISC-V ISA

- Δεν υπάρχουν ειδικοί καταχωρητές για τη στοίβα
- Συγκεκριμένοι καταχωρητές γενικού σκοπού χρησιμοποιούνται «κατά σύμβαση» κατά την κλήση των συναρτήσεων
 - $x1 \rightarrow ra$ (return address)
 - $x2 \rightarrow sp$ (stack pointer)
 - $x8 \rightarrow fp$ (ή $s0$) (frame pointer)
 - $x10-x17 \rightarrow a0-a7$ (argument registers, ορίσματα και επιστρεφόμενη τιμή)

Συναρτήσεις και RISC-V ISA

- «Κατά σύμβαση» η καλούμενη συνάρτηση πρέπει να διατηρήσει την τιμή ορισμένων καταχωρητών
 - Να τους αποθηκεύσει και να τους αποκαταστήσει στην αρχική τιμή πριν επιστρέψει
 - `sp`, `fp` και ορισμένοι άλλοι καταχωρητές
 - «Πρόλογος» και «επίλογος» συνάρτησης

Εντολές κλήσης και επιστροφής

- Κλήση συνάρτησης με εντολή jal (jump and link)
 - `jal ra, funcaddr` (ψευδοεντολή call funcaddr)
 - $ra \leftarrow pc + 4$ (next instruction), $pc \leftarrow pc \pm \text{offset to funcaddr}$
- Επιστροφή με εντολή jalr (jump and link register)
 - `jalr x0, ra, 0` (ψευδοεντολή jr ra ή ret)
 - $x0 \leftarrow pc + 4$ (next instruction), $pc \leftarrow ra \pm 0$

Διαχείριση στοίβας

- Η στοίβα «μεγαλώνει» προς χαμηλότερες διευθύνσεις
 - π.χ. `addi sp, sp, -32` (δέσμευση χώρου για stack frame)
 - και `addi sp, sp, 32` (αποδέσμευση χώρου stack frame πριν την επιστροφή)
- Η προσπέλαση των τοπικών μεταβλητών της συνάρτησης γίνεται με τη βοήθεια του fp (ή αλλιώς, s0)
 - π.χ. `sw a1, -20(s0)`
 - λειτουργία: `a1` \rightarrow `mem[s0 - 20]`